44ste jaar. — Nr 34. Zaterdag 20 Maart 1897.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLEE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **groote Markt, nr 37-39, te Tongeren.**

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement :

Drie maal per week **6** franks per jaar.
Twee » » **5** » »
Een » » **4** » »
Een blad afzonderlijk **10** centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15** cent^en per deukregel.
Reclamen, voorrissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad : **1** fr. den drukregel.

TONGEREN, DEN 20 MAART 1897.

Van alles wat.

De katholieke wereld bereidt zich tot het vieren van het plechtig Paaschfeest. Hare jeugd ziet met trillend harte den schoonsten dag haars levens, het eerste Communiefeest, tegemoet. Vadersen moeders, oude broeders en zusters dezer christelijke gezinnen, zien met aandoening dien grooten dag in het verschiet en allen gedenken hem als een dag van liefde en zegen.

De socialisten ook bereiden thans hunne feesten. Te Gent, in *Vooruit*, wordt de jaarlijksche propaganda gemaakt voor het zoo gezegde feest der jeugd, het heiligschendend chocolade-feest, waarmede zij de eerste Communie willen vervangen.

De H. Kerk, door den mond onzer priesters, stort bij dat plechtig feest, den kinderen liefde in het hart, liefde voor vader en moeder, liefde voor de wereldlijke en geestelijke overheid, liefde voor den evenmensch.

De socialisten ontnemen op dien dag reeds de onschuldige kinderen de hoop op een eeuwig leven hierna. Zij maken er vrijdenkers van, apostels van haat en wraakzucht.

***

Het gansch land door, werd eergisteren in de socialistische kringen nog een ander feest gevierd : het feest, de verheerlijking der Parijsche Commune.

Den 18 Maart !

Den kinderen zelf wordt op die socialistische feesten de brandende haat ingepompd, haat voor al wat beschaving heet, haat voor de maatschappij en liefde voor vernieling ! Haat voor de Kerk en priester en bewondering voor de schurken der Commune !

Neen, al de ouders die bewust zijn van de gevolgen die dergelijke leerstelsels moeten teweeg brengen, kunnen niet anders dan afkeergevoelen voor de feesten der socialisten ; die feesten alleen toonen wat zij zijn en wat zij willen.

***

Zondag laatst, geleidde de heer Pastoor van Fleneu eenen lijkstoet naar de kerk, wanneer hij op de grofste wijze door straatloopers, die den stoet volgden, beleedigd werd.

Daar de heer Pastoor deed alsof hij hen niet hoorde, verdubbelden zij hunne beleedigingen. Op het kerkhof, nieuwe aanval, waarop de priester de onbeschofterikken met de tusschenkomst van den kommissaris bedreigde. Hierop werd de pastoor door de woestaards bij de keel vastgegrepen en de verontwoerdigde lieden zijn moeten tusschen komen om die kerels te beletten dat zij den Priester ten gronde wierpenen mishandelden.

De laffe aanvallers zijn gekende socialisten welke voor het gerecht zullen te verantwoorden hebben over die heldendaad.

O neen, de socialisten zijn tegen de Priesters of tegen den Godsdienst niet !

***

Een zeer eerbiedweerdige priester te Antwerpen, had de laatste HH Sacramenten toegediend aan eenen afgekeefden jongeling van 25 jaren.

Wanneer de priester van den zieken afscheid nam, zeide hem deze : « Mijnheer pastoor, zeide hij, in den tijd, dat ik nog goed naar de kerk ging en braaf was, dan heb ik u zeer hevig hooren prediken tegen de dansvergaderingen. Even als andere, lachte ik toen wel eens met uw gedonder. Helaas, het is mijn verderf geweest ! Ooh, mijnheer pastoor, ge kunt niet hevig genoeg tegen de dansvergaderingen uitvallen, ik beken het rechtzinnig, alwie er komt is verloren. »

Mochte toch de deugdzame jonkheid de woorden van den stervenden jongeling overdenken !

***

Paul Coureur was vroeger een der werkzaamste discipels van 't socialismus in 't Walenland. Coureur was zelfs zoo ieverachtig om de roode zaken vooruit te helpen ; hij was zoo onverduldig om de revolutie te zien uitbreken waarna de socialisten verlangen, dat hij werd aangehouden, door 't Assisenhof veroordeeld en voor vele maanden in de doos gedraaid.

Als Coureur losgelaten werd, zag hij dat hij de kastanjen uit het vuur gehaald had voor de slimme kopstukken, die *anderen* opmaken en in 't ongeluk brengen, om *zelven* op de kussens van de Kamer te geraken. Zijne oogen waren opengegaan.

Coureur kreeg er zulken walg van, dat hij zijne klikken en klakken bijeenraapte en als kleermaker naar den Congo verhuisde. Coureur komt te schrijven naar een zijner vrienden van België. In zijnen brief zegt hij onder ander :

« Ik houd mij hier met de zwarten bezig » in plaats van met de politiek. 'k Moet be- » kennen dat de zwarte wilden beter zijn » dan sommige kopstukken der socialisten » van ons schoon België. »

Coureur weet van ondervinding te spreken. Wij mogen hem dus op zijn woord gelooven.

***

In politieke kringen, worden de gebeurtenissen op Kreta zeer verschillend besproken.

Indien men oordeelt volgens zekere betoogingen en de taal der dagbladen, zou Griekenland elks sympathie bezitten.

Maar wanneer men de personen ondervraagt, die in de diplomatieke salons verkeeren, hoort men eene andere klok klinken.

Daar spreekt men met overtuiging en zonder lachen over het « europeesch concert ; » daar verzekert men dat de oplossing op goeden weg is, en dat zij zal voortspruiten uit de eensgezindheid der mogendheden.

Al de mogendheden, voegt men erbij, verlangen den oorlog te vermijden ; met of zonder toestemming van Griekenland, zullen zij Kreta met een regeeringsstelsel begiftigen, in overeenkomst met recht en menschelijkheid.

't Zijn de vreemde diplomaten, die aldus spreken. Ons gouvernement heeft geene stem in het kapittel en neemt dan ook, zooals ge wel denken kunt, een voorzichtig stilzwijgen in acht.

***

De provincieraden zullen dit jaar vergaderen in de maand Juli, zooals in vroeger tijd het geval was.

LANDBOUW.

DE AARDAPPEL.

Verzichten om eenen goeden oogst te bekomen.

—o—

Ofschoon de aardappelziekt oud zij, zijn er nochtans maar weinig landbouwers die de verzichten kennen, noodig tot een goeden oogst van deze kostbare knollen. Wel is waar, slechts sedert eenige jaren heeft de aardappelziekt een nieuw tijdperk kunnen intreden, dank zij talrijke en aanhoudende opzoekingen die de verschillende voorwaarden tot het verkrijgen der grootste opbrengsten beter hebben bepaald.

Onder deze voorwaarden zullen wij de gewichtigste doen kennen.

a) *Voorbereiding van den grond.* — Voor den winter, zal de grond diep (30 à 40 centimeters) losgemaakt worden. Indien de grond met onkruid bedekt is en zich vastgezet heeft door de winterregens, zoo zal eene gewone beploeging in de lente de voorbereiding volledigen. Is de grond mul gebleven en droogt hij goed op, zoo neme men eenvoudig zijne toevlucht tot de hakploeg (*extirpateur*). Het noodige eggen zal deze bewerking volgen.

b) *Vruchtbaarmaking van den grond.* — In het algemeen, worden de beste uitslagen bekomen met het gezamenlijk gebruik van stal- en scheikundig mest. Onder deze laatste stippen wij de phosphaten aan (superphosphaat ; 400 à 600 kg. ; zeprecipiteerd phosphaat ; 150 à 240 kg. of Thomasphosphaat ; 4 30 à 800 kg.) alsook de soda-nitraat te gebruiken in hoeveelheid van 150 à 300 kg. per hectaar.

Wat het stalmest betreft, deze zal ondergeploegd worden voor den winter in middelmatige hoeveelheid en in half verteerden toestand.

In de gronden arm aan potasch, zal men deze bemesting volledigen met 200 kg. potasch-sulfaat. Er dient opgemerkt te worden dat de potaschzouten, rijk in chlorure, zoouls kainiet, carcallit, chloor-potasch. enz., niet aan te raden zijn als *rechtstreeksche bemesting* der aardappelen. Deze potaschmesten moeten de voorafgaande vrucht toegedient worden, zoo niet oefenen zij een schadelijken invloed uit op de hoeveelheid en bijzonder op de hoedanigheid der opbrengst.

c) *Uitkiezing der plantaardappelen.* — Men zal slechts als plantgoed gebruiken, aardappelen van middelmatige dikte en voortkomende van planten die overvloedig opgebracht hebben. Het bijeenzamelen en uitkiezen van het plantgoed zal gedaan worden bij het uitdoen der aardappelen.

d) *Planting.* — Volgens den grond en de weergesteldheid, zal de planting geschieden van 25ten Maart tot 1sten Mei, zoo zij later geschiedt, zal de opbrengst kleiner zijn.

e) *Afstand der struiken.* — Men zal vermijden de struiken te ver van elkander te zetten ; ook behoort de planting zoo regelmatig mogelijk. De afstand der struiken moet veranderen met de natuur en de rijkheid van den grond, zooals ook met de van te kweeken soort. Onder het opzicht van den overvloed der opbreogst, is de gunstigste afstand tusschen de rijen van 50 tot 60 c^m met eenen afstand tusschen de planten eener zelfde rij van 30 tot 50 centimeters.

f) *Ziekte.* — De aardappelziekte zal voorkomen en bestreden worden met de *Bordeauxsche pap.*

L. VANDEN BERCK,
LANDBOUW-INGENIEUR.

De Bokkenrijders

IN HET LUIKERLAND.

DOOR Jos. LIBOT, HOOFDONDERWIJZER.

(*Vervolg*)

De schout vroeg alsdan dat men den plichtige zou op de pijnbank zetten. Het hof, na den raad gevraagd te hebben van den rechtsgeleerde Vandenborcht van Maeseyck, veroordeelde Kretskens tot eene pijniging van drie uren gedurende dewelke hij zou ondervraagd worden over alde feiten, volgens de artikelen door den schout opgemaakt (19^e Mei 1794)

Den 21^e Mei, ondervroegen hem de rechters op nieuw en spoorden hem aan de waarheid te bekennen. Hij bleef hardnekkig loochenen. In tegenwoordigheid gesteld van den beul en zijne werktuigen, en op het punt van op de pijnbank geplaatst te worden, kreeg hij schrik en hij deed de volgende bekentenissen :

Hij heeft eenen brandbrief geschreven naar Mathijs Immelen, rond den 29e Juni 1790, waardoor deze gedwongen werd eene som van twintig kronen op de Royer Houw te leggen ; aan deze daad hebben deel genomen : Jan M.., Hendrik P.., Jan Sm.., gehalsrechten, even als Jan B.., Jacobus J.., alias Knops, Gérard M.., Jacobus L.., Jentje Ph.., Mathias St.., van Neer-Oeteren, Pieter H.., alias Kops, Pieter P.., Antoon M.., zoon van Gerardus, Elisabeth M.., dochter van Gerardus, Leonardus L.., alias Monsen, Jan Br.., Gaspar-Jacobus B.., Thijs, de smid, Martinus H.., alias Geurdens, Jentje R.., Servaas H.., Pieter R.., alias Cassis, Jacobus Kr.., Bartholomeus V.., van Op-Oeteren, Francis B.., zoon van H.., op Scheen. Het ontwerp van dezen brandbrief, even als dat van vier of vijf ander, werd opgemaakt in het huis van Gerardus M.., in tegenwoordigheid der voorgenoemden. De betichte heeft zelf twee dezer brieven geschreven en gelegd, waarin de som van twintig kronen geëischt werd. Jacobus J... is twee maal het geld gaan halen, te samen zestig gulden ; de betichte heeft voor zijn deel anderhalve kroon gehad. De derde brief werd geschreven door Gerardus M.., en gelegd door Thijs, den smid, die ook het geld is gaan halen op de Royer Houw, ongeveer vijftig gulden, waarvan de betichte vijf schellingen gehad heeft. Een vierde brief werd geschreven naar Mathijs Immelen door Antoon M.., en gelegd door Martinus H.., ; in dezen brief werd twintig patakons geëischt ; Jentje R.., en Pieter H.., zijn naar de Royer Houw gegaan, om het geld te nemen, maar zij hebben niets gevonden. Een vijfde brief werd geschreven door Jan Br., alias Gijsen, en gelegd door Pieter P.., en Lambertus V.., daarin werd vijftig gulden gevraagd ; Antoon M.., is naar de Gruytroyer Houw gegaan, maar hij heeft er geen geld gevonden. Een zesde brief werd gestuurd zoo als de vorige, naar Mathijs Immelen ; hij werd geschreven door Leonardus L.., en gelegd door Thijs, den smid, en er was eene som in geëischt van achttien patakons ; de betichte begaf zich naar de Gruytroyer Houw om het geld te nemen, maar hij werd terug gejaagd met geweerschoten door de wachters.

Al de voornoemden hebben meegedaan en het geld onder elkander verdeeld in het huis van Gerardus M.., te Op-Oeteren, waar zij 's nachts vergaderden.

Antoon Kretskens, de betichte, heeft eenen brandbrief geschreven naar Pieter Thijsmans, te Op-Oeteren, waarin hij dertig kronen vroeg ; dat werd beraamd des nachts, in 1790, ten huize van Gerardus M.., tusschen Jacobus J.., Gerard M.., Antoon M.., Gaspar-Jacob B.., Leonardus L.., Pieter H.., Jan Br.., en Thijs, den smid, dieden brief legde ; Jan Br.., begaf zich naar het Nijsvoetpad, om het geld te nemen, maar hij heeft niets gevonden. Een andere brief werd naar Pieter Thijsmans geschreven, door Martinus H.., die twintig patakons eischte : het ontwerp werd gemaakt in het zelfde huis, rond Pinksteren van 1790, door den betichte, Jentje B.., Pieter H.., Pieter P.., Leonardus L.., Gerardus M.., en Antoon M.., ; de brief werd gelegd door Thijs, den smid, tusschen de pastorij en het huis Nijs ; Pieter R.., was gegaan om het geld te halen, doch hij heeft er geen gevonden en, ten andere, er stonden mannen op wacht. Een brandbrief werd ook rond Pinksteren 1790 geschreven door Gaspar-Jacob B.., en gelegd door Martinus H.., aan het huis Leonardus Brouers te Dorne-onder-Op-Oeteren ; er werden dertig kronen geëischt ; daar hebben aan meegedaan : De betichte, Gerardus M.., Pieter H.., Servaas H.., Jan R.., Pieter P.., Thijs de smid, Leonardus L.., en Martinus H.., Jan R.., werd belast van het geld te gaan halen, maar hij vond er geen.

(*Wordt vervolgd.*)

MAATSCHAPPIJ VAN ONDERLINGEN BIJSTAND
Het Burgerwelzijn.

VERSLAG

over den toestand en de werkzaamheden der maatschappij

gegeven in Algemeene Vergadering op 14 Februari 1897.

MIJNE HEEREN EN WAARDE MEDEBROEDERS,

Wij hebben de eer U-d. in deze eerste Algemeene Vergadering, een kortbondig verslag mede te deelen over den toestand en de voornaamste werkzaamheden der Maatschappij, gedurende het verloopen jaar.

Op 31 December 1896, telde onze maatschappij 87 eereleden en 126 werkende leden. Niet zonder innigen spijt heeft het Bestuur zich verplicht gevonden twee dezer laatste uit haren schoot te sluiten ; twee andere hebben het tijdelijke met het eenwige verwisseld. De dierbare afgestorvenen, Hendrik Schoubben en Antoon Arckens, zijn van de eerste geweest welke de voordeelen en de weldaden van den Onderlingen Bijstand hebben weten te schatten. Hun goed karakter en hunne minzaamheid hadden hun de achting en de toegenegenheid van al de bondgenoten verworven.

Wij betreuren insgelijks het afsterven van twee onzer beste en ieverigste eereleden, die ons altijd met raad en daad hebben bijgestaan : de heeren Teuwen Franz, dokter der Maatschappij, en Deckers Adhémar, leeraar aan het Koninklijk Atheneum, en oud-bestuurlid der Maatschappij. Moge de goede God hun reeds alle vier den Hemel geschoonken hebben, tot belooning van al het goede, dat zij op aarde stichtten.

Met genoegen hebben wij dit jaar de veranderingen aan onze statuten toegebracht, door koninklijk besluit zien goedkeuren.

Wij achten het nuttig de bijzonderste hier aan te melden.

Vroeger bestond slechts eene klas van leden in de Maatschappij, namelijk die, welke eene wekelijksche storting deden van twintig centiemen.

Volgens de nieuwe statuten, kan de Maatschappij drie soorten van leden aannemen :

1° Leden die slechts eenen wekelijkschen inleg van 12 *centiemen* betalen. Deze genieten al de voordeelen welke de Maatschappij vergunt, uitgenomen de schadeloosstelling.

2° Leden die eenen wekelijkschen inleg van 20 *centiemen* betalen. Deze genieten, buiten de andere voorrechten, in geval van ziekte, eene schadeloosstelling van 1 frank 's daags, gedureude de drie eerste maanden van hun ziekzijn, doch slechts van den derden dag af te beginnen.

3° Leden die eenen wekelijkschen inleg van 35 *centiemen* betalen. Deze verschillen enkel hierin van de vorigen dat zij twee franken 's daags in plaats van eenen frank bekomen.

Deze verandering maakt de Maatschappij toegankelijk aan vele personen, die er vroeger geen genoegzaam nut in zagen.

Vele andere nuttige vijzigingen, te lang om hier op te sommen, werden oog aan de statuten toegebracht, zoodat wij op den dag van heden deze tusschen de beste van dien aard mogen rekenen. Een exemplaar der veranderde uitgave werd aan al de leden overhandigd.

Eene andere gelukkige invoering wierd in de maand Januari 1896 voorgesteld.

Er bestond bij vele leden de slechte gewoonte gedurig van dokter te veranderen ; om dit misbruik uit te roeien, heeft het Bestuur de leden dringend verzocht, bij 't begin van elk jaar, hunne keus te doen tusschen de aangestelde dokters der Maatschappij. Deze onmiddelijk ten uitvoer gebrachte verandering had den heilzaamsten uitslag voor gevolg ; want zij veroorzaakte eene merkelijke vermindering der kosten van geneesheer en apotheker, alsook van schadeloosstelling die deze laatste jaren zoo schrikwekkend hadden toegenomen.

Dat de heeren Eereleden ons toelaten dit verslag te eindigen met hun onze dankbetuiging aan te bieden voor de milde bijdragen waardoor zij de Maatschappij ondersteunen. Moge de goede God hen honderdvoudig beloonen voor hunne edelmoedige opofferingen ! Moge de Almachtige ons ook nog lang toelaten onze krachten te wijden aan den voorspoed van Het Burgerwelzijn. Ziedaar onze hoop ! Ziedaar den vurigsten wensch onzer harten !

—o—

Toestand der Maatschappij

op 1ste Januari 1897.

GETAL LEDEN.

Eereleden	87	Totaal 213 leden.
Werkende leden	126	

ONTVANGSTEN :

Inleggeld der werkende leden :	fr.	1331,46
Bijdrage der eereleden :	»	600,00
Boeten :	»	23 80
Interesten der geplaatste gelden :	»	110,46
Toelagen van provincie en stad :	»	525,45
Inkomgeld der nieuwe leden :	»	9,00
Totaal der ontvangsten :	fr.	2420,20

UITGAVEN :

Schadeloosstelling aan zieke leden :	fr.	539,00
Kosten der geneesheeren :	»	305,25
Kosten der apothekers :	»	355,30
Drukwerken, bureelbehoeften, enz. :	»	82 55
Loon van den bode :	»	130,00
Begrafeniskosten :	»	120,00
Schadeloosstelling aan wed^e en wezen :	»	65,00
Stortingen gedaan op de Lijfrentkas van den Staat :	»	129,00
Totaal der uitgaven :	fr.	1725,10

De ontvangsten van het jaar 1896 beloopen	fr.	2420,20
De uitgaven van het jaar 189 beloopen	»	1725,10
Overschot voor het jaar 1896	fr.	695,10
Volkomen actief der Maatschappij op 31 December van het vorig jaar,	fr.	2420,29
Volkomen actief der Maatschappij op 31 December 1896,	»	1639,92

Dit overschot is geplaatst als volgt :

Geld in kas	fr.	769,57
Algemeene spaarkas van den Staat (3 %)	»	2503,62
2 obligatiën der stad Luik. (Leening van 1874). n° 8884 en 074480	»	197,50
3 obligatiën der stad Luik. (Leening van 1879). n^s 111016. 111017 en 111018	»	300,18
2 obligatiën der stad Brussel. (Leening van 1886). Reeks 71222 n° 08, reeks 73445 n° 20.	»	204,00
7 obligatiën der stad Antwerpen, (Leening van 1887). Reeks 34074 n^s 21 en 22, reeks 26520 n° 4. reeks 60061 n^s 11 en 12. reeks 62864 n° 25, reeks 60792 n° 1.	»	666,25
Totaal	fr.	4639,92

Vermindering van het alcoolverbruik

IN DE PROVINCIE LIMBURG.

Meermalen hadden wij de gelegenheid onze lezers te onderhouden over de verdienstige instelling ter bestrijding van het alcoolverbruik welke onze provincie te danken heeft aan den heer Robyns, hoofdinspecteur van het lager onderwijs in Limburg.

De belgische schoolbond tegen alcoolisme draagt reeds beilzame en overvloedige vruchten. Plaatsgebrek laat ons heden niet toe het verslag van den heer Robyns in *extenso* mede te deelen. Dat het ons genoeg zij vandaag te doen aanmerken dat er in alle school-ressorts der provincie eene aanzienlijke vermindering in het alcoolverbruik bestatigd wordt. In het ressort Beeringen bedraagt de vermindering 25.55 %, ; in dat van Hasselt 19.08 %, ; in dat van Maeseyck 21 83 %, ; in dat van Tongeren 16.69 %. — Voor de stad Tongeren bedraagt de vermindering 325 %.

Eere aan den heer Robyns ; zijn naam kan genoemd worden onder die der grootste weldoeners onzer bevolkig.

Davidsfonds.

Weer zija twee nieuwe boekwerken de lijst der uitgaven van het Davidsfonds komen verlengen. Behalve het *Jaarboek* voor 1897, dat volgens gewoonte gewijd is aan de opsomming der werkzaamheden van het verloopen jaar en tevens de standregels bevat van het Davidsfonds met de verslagen voorgedragen namens het hoofdbestuur en den toestand der afdeelingen gedurende het jaar 1896, ontvangen de leden der maatschappij een boekdeel voor titel voereude : *Mengelingen*, dat zes belangvolle mededeelingen bevat die ongetwijfeld bij de lezers welkom zullen zijn, te weten : De socialisten en de Godsdienst in de Kamer, door A. C. Mercier ; Jan Borluut van Gent (1302) door Fr. de P. ; De Boerenkrijg in het voormalig departement der Leye, door Sevens ; De kleine heeven in België, door Em. Vlieberge ; De raadselachtige vreemdeling ; Gedichten.

Wij blijven bij ons gedacht : de vlaming die zich eene aangename en teveens nuttige bibliotheek wil verschaffen, kan zich nergens beter wenden dan tot het Davidsfonds.

DAVIDSFONDS. — HOOFDBESTUUR.
Zitting van 4 Maart.

Er is besloten uit te geven :

a) Een bundel onde godsdienstige liederen, met begeleiding van Fl. van Duyse ;

b) Een werk over Gezondheidsleer voor het volk.

c) De printen, aangenomen in den wedstrijd voor vier teekeningen betrekkelijk den Boerenkrijg.

De prijskamp voor deze teekeningen, gedeeltelijk gelukt, is verlengd tot den 10 Mei aanstaande. De mededingende stukken moeten voor gezegden dag, behoorlijk ingepakt, *franco* besteld zijn ten huize van den heer P. Willems, hoogleeraar te Leuven.

De onthulling van het standbeeld van kanunnik David, te Lier, zal plaats hebben den 22 Augustus eerstkomende. De heeren ministers Begerem en Schollaert hebben beloofd de plechtigheid te zullen bijwonen.

Samen met het Comiteit voor het inrichten van het eeuwfeest des Boerenkrijgs, worden door het Hoofdbestuur maatregelen beraamd om in 1898 te Hasselt een gedenkteeken ter eere der Boeren op te richten. De ontwerpen daarvoor zullen in Mei aanstaande worden gekeurd.

HET RAADSEL VAN CHIN

7de VERVOLG.

Er gingen niet vele dagen over heen, of gansch Chin wist reeds dat de nieuwe bottelier op Chin House niemand anders stond te zijn, dan M. Ditchem.

Deze heer was er al terstond in gelukt, op de verbeelding van het stedeken eenen zeer levendigen indruk te maken.

Chin was zoo nieuwsgierig als een aap, en het had met dit belangwekkende zoogdier ook de boosaardigheid en de spijtigheid gemeen.

Voor Chin was M. Ditchem in het eerst aangenaam als een nieuwske, daarna pikant als een raadsel, en ten slotte ergerlijk als een mysterie.

Dat 's mans kleeding, hoewel leelijk, voor een bottelier buiten betrekking de meest passende was, en dat er op de bescheidenheid en ingetogenheid van zijn gedrag niets viel aan te merken — dit moest Chin toegeven.

Maar aan den anderen kant — wat drommel behoefde eenen bottelier zonder plaats zulk in het oog vallend schoon en aristocratisch gezicht te hebben ? En wat deed hij met zulk eenen beslisten, gezaghebbenden toon van spreken en met zulk eene fiere, gebiedende houding, meer als van eenen lord dan als van eenen knecht ?

Dat kwam voor eenen bottelier heelemaal niet te pas, rond Chin. Voor eenen bottelier ! Ja, maar wie en wat was hij dan eigenlijk ?

De Alabones namen nooit kostgangers in huis ; dat was ver beneden hunne weerdigheid ; en de oudste menschen van Chin herinneren zich dan ook niet, dat zoo iets ooit was voorgevallen.

Maar zie, die hooveerdige bottelier had terstond bij de Alabones kost en inwoning gevonden !

Hoe zal die vork in den steel ? Straks haalde men ook nog eens op van het debat in de *Wallop Arms* over de vraag, of hij al dan niet een « heer » was, waarbij Alabone, die voor zulke dingen een geoefend oog bezat, er honderd pond (zoo ging de mare) op had willen verwedden, dat hij er wel een was. Een heer, nota bene ! Een schoone heer !

Iedereen, met maar een half oog, kon toch wel zien dat hij geen heer was. Chin wist nog niet van die milde democratische opvatting, volgens welke elk manspersoon een « heer » is, vooral wanneer zijne kleeren vuil en zijne handen ongewasschen en zijne manieren onhebbelijk zijn.

Neen ! voor Chin gold nog altijd de eerweerdige maar veronderde definitie, dat iemand, om « een heer » te mogen heeten, ook gekleed moest gaan en zich gedragen moest als een heer.

En wat had men nu gezien ?

Men had gezien dat Peter Alabone, die het beter had kunnen weten, daar hij zelf van geboorte en stand bijna een heer was, feitelijk eenen bottelier versleten had voor eenen gentleman ! Het was treurig, te treurig om er om te lachen. Het was iets om te grijzen. En daarom grees Chin.

Alabone liet hen allen grijzen en babbelen, zooveel het hun maar lustte. Hij wist zeer goed wat hij deed ; maar hij moest zich voorloopig nog dom houden.

Eenmaal zou de dag aanbreken, waarop de beurt van lachen aan hem wezen zou. Maar voor het oogenblik had het den schija alsof hij zich had laten foppen, en dus moest hij zich de grappen der anderen laten welgevallen.

— Verdikt mag ik zijn, als dit niet de schoonste aardigheid is van het heele jaar ! riep pachter Mortimer, toen het Parlement van Chin weder in de gelagkamer van de *Wallop Arms* vergaderd was. Die Alabone, die Alabone ! Wat heeft hij zich bij den neus laten vatten !

— Is het waar, mijnheer Alabone ? Is het waar, wat ik hoor ? vroeg Howton de timmerman.

— O ja, volkomen waar. Mijnheer Ditchem aanveerdt morgen zijne betrekking.

— Als bottelier op Chin House ?

— Juist. Als bottelier op Chin House.

— Als bottelier ! Zie zie, en gij waart er zoo vast op, dat hij een gentleman was !

Alabone bewaarde hierop een wijsgeerig stilzwijgen.

— Ja ja ! ik vergis mij niet in mijne menschen, bracht Charnock, de gewezen policieman, nu met groote zalving in het midden. Ik zegde al dadelijk, toen ik hem voor het eerst zag, dat hij geen echte was. Herinnert gij het u nog wel, M. Alabone ?

— Jawel, ik herinner het mij nog heel goed, antwoordde Alabone : En ik beweerde dat hij wel een echte was.

— Nu dan, zooals gij ziet — ik had wel gelijk ! riep Charnock.

— Misschien ? — Neen, niet misschien, maar zeker !... En toch is er voor mij nog iets raadselachtigs in de zaak. Onder ons gezegd, Alabone, hernam hij, terwijl hij zijne stem tot een fluisteren liet dalen — onder ons gezegd — gelooft gij dat hij waarlijk is wat hij voorwendt te zijn ?

— Ik begrijp u niet.

— Wel, dan zal ik duidelijker trachten te zijn... De gedachte is wel eens bij mij gerezen, dat hij misschien een vermomd lid van de geheime policie is.

— Neen, neen, dat is hij zeker niet, ten minste, voor zooveel ik, die den bal zoo mis geslagen heb, nog iets met zekerheid durf zeggen ! antwoordde Alabone, met een glimlach van spotternij.

— Zoo ? Nu, dat moogt gij er zeker wel bijvoegen ; want wie zich eenmaal vergist, die kan zich ook voor de tweede maal vergissen, zegde Charnock. Ik dacht zoo, omdat hij bij u inwoont, dat gij misschien iets van dien aard kondet hebben gemerkt. Gij hebt trouwens geen flauw gedacht, welke vreemde vermommingen en kunstgrepen er in ons vak al worden te baat genomen.

— Goed en wel. Aangenomen... Maar, ik bid u, Charnock, waar wilt gij eigenlijk met al die vragen heen ?

— Hm, hm... Kan ik mij volkomen op uwe bescheidenheid verlaten, Alabone ?

— Dat geloof ik wel. Maar overigens, ik dwing u niet tot geheimen.

Hierop schoof de ex-detective zijnen stoel wat dichter bij dien van Alabone en sprak op gedempten toon, zoodat de anderen het niet hooren konden :

— Om u de waarheid te zeggen, Alabone — ik hoop dat ik het zelf mis heb. Wanneer men zelf bezig is een spoor te volgen, dan is het niet aangenaam wanneer een tweede u daarbij concurrencie gaat aandoen. Begrijpt gij mij wel ?

— Ja, ja. Gij wilt zeggen dat gij den vos in den neus hebt en dat gij hem niet geerne door iemand anders zoudt zien pakken.

— Precies zoo !

— Maar ik dacht dat gij die zaak al badt opgegeven ?

— Opgegeven ? Nu het zich begint af te wikkelen als een kluwen katoen ? Neen, neen, neen ! Neen, neen !

Alabone zag hem verwonderd aan.

— Verbeeld u eens, voer Charnock voort, wat een eer ik er mee zal inleggen, en wat een ophef het maken zal, iemand van buitenaf — zelfs iemand uit Londen — zou alles bederven. En juist op het oogenblik zou dat jammer, onherstelbaar jammer wezen.

— Maar wat dan toch ? vroeg Alabone : Hebt gij dan iets ontdekt ?

— Hoor eens, mijnheer Alabone — ik zal u eens wat zeggen ! Op elk nur van den dag of van den nacht kan ik mijne hand leggen op den persoon, die Squire Wallop vermoord heeft... Wie het is ? — Ja, dat is mijn geheim, verklaarde Charnock, zijne wangen opblazende.

VIII.

Chin House stond op de helling van eenen heuvel, in een park van tweehonderd-en-vijftig acres. Om het geheel liep een sterke muur, op sommige punten zes, op andere wel twaalf voet hoog.

Aan statige lanen en prachtige boomen was de omgeving rijk. Het huis zelf, groot en ruim, was van aanzien meer gerieflijk dan romantisch, meer gemoedelijk dan trotsch.

Aan den eenen vlugel er van stond een schoone bloemkas, aan den anderen een gebouw, dat, zonder vensters en zijn licht ontvangende van boven, wel iets van een grafmonument had.

Dit was de bijlartkamer, Iline's geliefkoosd verblijf. Zij had hare werktalel hier neergezet ; ook haar aanimachien, eenige boeken, en een lagen schommelstoel.

Het grootste deel van haren tijd bracht zij hier door, inzonderheid sedert des Squire's dood. Zij hield er niet van, op de vingers gezien te worden, en de afwezigheid van vensters verschafte haar hier een aangenaam gevoel van vrijheid.

Van den Squire, die een groot liefhebber was, had zij eene veerdighéid overgenomen in het biljarten ; en ook nu nog verdreef zij zich dikwijls een ledig half uur met het hanteeren van de keu.

In het voorbijgaan hoorden de knechten dikwijls het geluid van rollende ballen. Hun scheen dit zonderling — al haast niet minder, dan dat iemand lust had zich halve dagen in eene kamer zonder vensters op te sluiten.

Tot de taak van den bottelier behoorde het, de biljartkamer netjes in orde te houden ; want de Squire had nooit willen dulden dat eene vrouwelijke dienstbode hier eenen voet over den drempel zette, en miss Knivett had zich streng aan dit ijzeren verbod gehouden.

Ditchem nu, de pas aangestelde bottelier, kweet zich van dit onderdeel zijner bezigheden « con amore ; » en daar hij een nieuwe bessem was, zoo veegde hij schoon.

In het eerst stonden hem wel is waar de handen een weinig verkeerd ; doch dit verbeterde al spoedig, en in weinige dagen bracht hij het er zoo onberispelijk af, als zijn voorganger, de oude Roger Cuff, het nooit gedaan had.

— Ik zal hem houden, al was het alleen maar voor de biljartkamer, zoo sprak, na verloop van ongeveer eene week, Iline bij zichzelve.

Op zekeren morgend trad zij binnen toen hij juist met zijne taak gereed was. Zij zag rond, en hare oogen bleven rusten op haar werktalelttje, waarop eenige bloemen in een paar vazen smaakvol gerangschikt waren.

— Gij brengt mij elken morgend bloemen, naar ik zie, Ditchem, zegde zij, met de schim van een glimlachje. Dat vind ik heel lief van u.

— Ik meende dat het u aangenaam zou zijn, mevrouw, antwoordde Ditchem, heel ernstig.

— Dat is het ook, hernam zij, eenigszins verwonderd, maar in geenen deele geërgerd, over de nadrukkelijkheid waarmed hij haar « mevrouw » betitelde.

— Als gij mocht willen gaan spelen, dan zal ik de ballen opzetten, voer hij voort, terwijl hij de daad aan het woord paarde en haar eenige keuen bracht, om er eene uit te kiezen.

— Dank u. Aan biljarten hebt gij zeker nooit gedaan, Ditchem ?

— Een beetje, mevrouw. Ik heb er altoos veel lief hebberij in gehad.

— Zoo, waarlijk ! — Ik... Gij kunt nu wel gaan, Ditchem.

Hij boog en keerde zich om. Doch toen hij bij de deur was, riep zij hem terug.

— Ditchem, ik wil eens eene partij met u spelen.

Met eene diepe buiging antwoordde hij : Zeer goed, mevrouw. Tot uwen dienst.

Hij liet haar ook verliezen. En toen hij vertrokken was, zegde Iline bij zichzelve :

— Ik houd hem — al was het alleen maar om revanche op hem te behalen. Hij speelt keurig.

Op deze wijze maakte Ditchem zich op Chin House onmisbaar.

Iline zag er niet gelukkig uit. Zij zuchtte dikwijls ; en Ditchem merkte op dat zij schrikte, soms hevig, wanneer er iemand wat plotseling op haar toetrad of onverhoeds tot haar sprak.

Het had er inderdaad al den schija van, dat zij veel van den Squire had gehouden en bitter om hem treurde. Ook met het dienstdoende personeel had zij veel te stellen.

Om reden die blijkbaar haar zelve alleen bekend waren en naar welker aard zich moeilijk het gissen, veranderde zij voortdurend van dienstboden, zoowel buiten- als binnenshuis.

Dit, zij wist het, gaf natuurlijk aanleiding tot veel praatjes in de buurt, en er werden hatelijke dingen van haar gezegd.

In den regel trok zij zich geen titel of iota daarvan aan ; doch op het oogenblik was het eenigzins anders met haar gesteld. Zij geveelde zich gedrukt, beneden pari, zoodat zij juist in eene stemming verkeerde, om was sympathie op prijs te stellen.

Ook in maatschappelijke zin stond er eene donkere wolk aan haren horizon. Des Squire's vrienden waren ook hare vrienden geweest en hadden steeds veel werk van haar gemaakt.

Doch sedert zijnen dood had zij eene verandering opgemerkt in hunne houding jegens haar. Zij kwamen nog maar zelden ; bracht zij hun een bezoek, dan waren zij dikwijls niet thuis ; en wanneer zij hen ontmoette, dan scheen er een lichte vorst in de lucht te zijn.

De oorzaak hiervan kon zij met zekerheid niet raden ; zij kon er slechts naar gissen, en die gissing deed haar sidderen.